

KONFERENSIYA

“JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY
YO’NALISHLARI: MUAMMO VA YECHIMLAR”

RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI

2025-yil 21 noyabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI**

**JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY YO‘NALISHLARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
*mavzusidagi Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari
to‘plami*
(2025-yil 21-22-noyabr)

JIZZAX-2025

Jizzax viloyati ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari: muammo va yechimlar. Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami – Jizzax: O‘zMU Jizzax filiali Iqtisodiyot va turizm kafedrası, 2025-yil 21-22-noyabr. 557-bet.

Respublika miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallarida zamonaviy kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari sohasidagi innovatsion tadqiqotlar aks etgan.

Globallashuv sharoitida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur‘atlar bilan rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar samarasini yaxshilash sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlariga alohida e‘tibor qaratilgan. Zero iqtisodiyotning, ijtimoiy sohalarni qamrab olgan modernizatsiya jarayonlari, hayotning barcha sohalarini liberallashtirishni talab qilmoqda.

Ushbu ilmiy ma‘ruza tezislari to‘plamida mamlakatimiz va xorijlik turli yo‘nalishlarda faoliyat olib borayotgan mutaxassislar, olimlar, professor-o‘qituvchilar, ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarining ilmiy xodimlari, tadqiqotchilari, magistr va talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari mujassamlashgan.

Mas‘ul muharrirlar: DSc.prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M.

Tahrir hay‘ati a‘zolari: p.f.d.(DSc), prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M., t.f.f.d.(PhD), prof. Abduraxmanov R.A., p.f.f.d.(PhD) Eshankulov B.S., p.f.n., dots. Alimov N.N., p.f.f.d.(PhD), dots. Alibayev S.X., t.f.f.d.(PhD), dots. Abdumalikov A.A, p.f.f.d.(PhD) Hafizov E.A., f.f.f.d.(PhD), dots. Sindorov L.K., t.f.f.d.(PhD), dots. Nasirov B.U., b.f.f.d. (PhD) O‘ralov A.I., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., t.f.f.d.(PhD) Kuvandikov J.T., i.f.n., dots. Tsoy M.P., Sharipova S.F., Jo‘rayev M.M.

Mazkur to‘plamga kiritilgan ma‘ruza tezislarning mazmuni, undagi statistik ma‘lumotlar va me‘yoriy hujjatlarning to‘g‘riligi hamda tanqidiy fikr-mulohazalar, keltirilgan takliflarga mualliflarning o‘zlari mas‘uldirlar.

8. Prakticheskie меры борьбы с коррупцией. Rukovodstvo, podgotovlennoe Sekretariatom OON. A/CONF. 29 Mau. 1995.
9. O‘zbekiston yuridik ensiklopediyasi. // Nashr uchun mas’ul R.A. Muxitdinov va boshq. – T.: Adolat, 2009. – B. 368.
10. Alam. M. Shahid, 1991. Prakticheskie меры борьбы с коррупцией. Rukovodstvo, podgotovlennoe Sekretariatom OON. A/CONF. 29 Mau. 1995.
11. Kumakovich T. A. et al. “RAQAMLI UNIVERSITET” TARAQQIYOT OMILI SIFATIDA //International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research. – 2022. – C. 196-199.

ADIB E.VOHIDOV VA S. YESENIN SHE’RIYATIDAGI VATAN VA YURT TALQINIDA ONA TABIAT TASVIRI

Ernazarova Marxabo Norboevna

O‘zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali katta o‘qituvchisi

ernazarovamarhabo@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada E. Vohidov va S. Yesenin she’riyatida Vatan va yurt konsepti talqinida ona tabiat tasvirining o‘rni o‘rganiladi. Har ikki shoir ijodida tabiat obrazlari milliy identitet, ruhiy kechinma va Vatanga munosabatning asosiy poetik vositasi sifatida namoyon bo‘ladi. Maqolada tabiat obrazlarining semantik vazifasi, ularning konseptual mazmuni hamda ikki shoir poetikasidagi o‘xshashlik va farqlar qiyosiy tahlil asosida yoritiladi.

Kalit so‘zlar: Vatan konsepti, tabiat tasviri, milliy ruh, poetik talqin, S. Yesenin, E. Vohidov.

Vatan va yurt konsepti har bir xalqning tarixiy xotirasi, ma’naviy qadriyatlari va milliy ruhiyatini ifodalovchi muhim madaniy birlikdir. Adabiyotda mazkur konsept ko‘pincha ona tabiat tasviri orqali ifodalanadi. Chunki tabiat obrazlari xalqning hayoti, turmush tarzi va estetik dunyoqarashiga eng yaqin hamda eng qadimiy timsol hisoblanadi.

E. Vohidov va S. Yesenin she’riyatida tabiat tasviri shoirlarning Vatanga bo‘lgan munosabatini, ruhiy dunyosini va milliy o‘ziga xoslikni aks ettiruvchi badiiy vosita sifatida namoyon bo‘ladi. Mazkur maqolada ana shu tabiat obrazlarining funksional va semantik talqini ilmiy tahlil qilinadi. S. Yesenin she’riyatida Vatan va yurt talqinida tabiat tasvirining o‘rni

S. Yesenin she’riyatining asosiy poetik xususiyatlaridan biri — tabiat tasvirlari orqali Vatanni ifodalashdir. Uning ijodida tabiat Vatanning jonli ramzidir. Shoir uchun o‘rmon, dala, bulut, o‘rik daraxti — bularning barchasi shaxsiy kechinmalar va milliy ruhning poetik timsoliga aylanadi.

“Гой ты, Русь моя родная” she’rida shoir ona tabiatni mehr va sadoqat timsoli sifatida kuylaydi:

“Не надо рая,
Дайте родину мою!”

Bu satrlarda tabiat tasviri Vatanning shoir hayotidagi bebaho qiymatini belgilaydi. Tabiat obrazlari — “dalalar”, “beryoza”, “kengliklar” — shoir qalbidagi sog‘inch va sadoqat tuyg‘ularini yorituvchi vosita sifatida xizmat qiladi. Tabiat — milliy ruhning poetik timsoli

Yesenin ijodida tabiat xalq hayoti, an‘analari va mentalitetining ifodasidir. “Отговорила роща золотая...” she‘rida kuzgi o‘rmon tasviri orqali shoir Vatanni xalqona ohangda tasvirlaydi.

Tabiat obrazlari orqali u rus xalqining ruhiy holatini, shodlik va iztirobini, sadoqat va mehr tuyg‘ularini lirik tonda ifodalaydi.

Tabiatning konseptual mazmuni

Yesenin uchun tabiat — Vatan konseptining markazida joylashgan ma‘naviy obrazdir. Ona yerga bo‘lgan muhabbat, xalqona ruh, sodda til va musiqiy ritm uning poetikasida tabiatning konseptual funksiyasini belgilaydi.

E. Vohidov she‘riyatida Vatan va yurt talqinida tabiat tasviri

E. Vohidov ijodida ona tabiat tasviri tarixiy xotira, ma‘naviy qadriyat va milliy o‘zlikni aks ettiruvchi poetik qatlamdir. Shoir tabiat obrazlarini ramziy, falsafiy va ruhiy mazmun bilan boyitadi.

Tabiat — ma‘naviy uyg‘unlik timsoli

“Vatan”, “Qutlug‘ Vatan”, “O‘zbekiston” kabi she‘rlarida shoir ona zaminning go‘zalligini ruhiy poklik, ezgulik va ma‘naviy qudrat manbai sifatida talqin qiladi:

“Bahor bog‘laringdan taralgan hidi
Yurtim, ruhimizga totli bir davo.”

Bu satrlarda tabiat tasviri shoirning ma‘naviy olami bilan uyg‘unlashib, Vatan haqidagi badiiy konseptni mustahkamlaydi.

Tabiat — tarixiy xotiraning badiiy ramzi

Vohidov ijodida tog‘lar, vodiylar, daryolar ko‘pincha tarixiy jarayonlarning guvohi sifatida talqin qilinadi:

“Bu tog‘larda ajdodlar izlari bor,
Bu daryolarda tarix oqadi.”

Demak, tabiat obrazlari nafaqat manzara, balki tarixiy xotira va milliy g‘urur timsolidir.

Tabiat — yuksak ma‘naviyatning poetik ifodasi

Vohidov tabiatni falsafiy o‘lchamda ochadi. Unga ko‘ra, Vatan nafaqat geografik makon, balki inson vijdoni va ma‘naviy mas‘uliyatidir:

“Vatan — yurakdagi nurdir avvalo.”

Bu talqin tabiat tasviriga umuminsoniy mazmun yuklaydi.

E. Vohidov va S. Yesenin poetikasida tabiat tasvirining qiyosiy tahlili

Har ikkala shoir ijodida tabiat tasviri Vatan konseptining markaziy badiiy vositasidir. Biroq ularning poetik yondashuvlari o‘ziga xosdir.

Asosiy mezon	S. Yesenin	E. Vohidov
Tabiatning vazifasi	Lirik-emotsional, xalqona	Falsafiy, majoziy, ma'naviy
Semantik mazmun	Sog'inch, sadoqat, ona yurt muhabbati	Tarixiy xotira, ma'naviy qudrat
Poetika	Sodda, musiqiy, xalqona	Falsafiy, ramziy, hayajonli
Tabiat obrazlari	O'rmon, dala, beryoza, kuz manzarasi	Tog', daryo, vodiy, bahor

Ularning ijodidagi eng muhim o‘xshashlik — Vatan tuyg‘usining tabiat orqali poetiklashtirilishi; farqi esa — bu tasvirning falsafiy yoki lirik yo‘nalishda talqin qilinishidir.

E. Vohidov va S. Yesenin she'riyatida tabiat tasviri Vatan va yurt konseptini badiiy ifodalovchi asosiy poetik komponentdir. Yesenin tabiatni shaxsiy lirika va xalqona ohang orqali yurak dardining ko‘zgusiga aylantirsa, Vohidov tabiatni ma'naviy, tarixiy va falsafiy mazmun bilan boyitadi. Har ikki shoir ijodida tabiat — Vatanning jonli ramzi, millat ruhining poetik talqini va insonning ruhiy dunyosini aks ettiruvchi o‘lmas timsoldir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Arnold V. I. *Stylistics of Modern English*. – Moscow: Vysshaya Shkola, 2005.
2. Yesenin S. A. *Izbrannoe*. – Moskva: Khudozhestvennaya literatura, 1989.
3. Vohidov E. Tanlangan asarlar. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi Adabiyot va san’at nashriyoti, 2006.
4. Эрнazarова, М. Н., & Сарварова, М. С. М. (2024). КОНЦЕПЦИЯ РОДИНЫ В ПОЭЗИИ СЕРГЕЯ ЕСЕНИНА И ЭРКИНА ВАХИДОВА МЕЖКУЛЬТУРНЫЙ АНАЛИЗ СТИХОТВОРНОГО ЦИКЛА “ПЕРСИДСКИЕ МОТИВЫ”. *International Journal of scientific and Applied Research*, 1(3), 3656-366.
5. Ernazarova, M. N. (2025). S. Esenin and Erkin Vohidov: Linguo-Cultural Features of the Concept of Homeland and Native Land. *European International Journal of Philological Sciences*, 5(02), 15-18.
6. Эрнazarова, М. Н. (2022). ПЕРЕВОД И КУЛЬТУРА. ТЕХНОЛОГИЯ И ВЗАИМОСВЯЗЬ. *International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research*, 391-394.